

Водоп'ян Наталія Іванівна

заступник директора комунального закладу освіти
«Дніпровський ліцей інформаційних технологій при Дніпровському
національному університеті імені Олеся Гончара» Дніпровської міської ради
м. Дніпро, Україна
vodopyan_n@dlit.dp.ua

**СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В
ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС
ДОВГОТРИВАЛИХ КАРАНТИНІВ**

Вступ.....	1
1. Аналіз ризиків порушення соціального захисту учасників освітнього процесу під час довготривалого карантину.....	2
2. Шляхи забезпечення соціального захисту учасників освітнього процесу під час довготривалих карантинів.....	3
Список використаної літератури.....	3

Вступ

Інфекційні захворювання, такі як COVID-19, можуть суттєво впливати на умови організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти. Розрив дружніх відносин, порушення розпорядку дня, розділення колективу та суспільства в цілому можуть мати негативні наслідки для благополуччя та соціального захисту учасників освітнього процесу. Карантинні заходи, такі як закриття шкіл і обмеження пересування, руйнують систему повсякденної соціальної підтримки дітей, а також створюють нові стресові фактори для вчителів і батьків, яким, можливо, доведеться шукати нові варіанти догляду за дітьми або відмовлятися від роботи. Глобальна пандемія COVID-19 призвела до безпрецедентного зриву освітнього процесу, що позначилося на більше 90% учнів у світу: 1,54 млрд. дітей, включаючи 743 млн. дівчат були змушені отримувати знання у незвичному для себе режимі. Закриття шкіл та значний соціально-економічний вплив COVID-19 на спільноти та суспільство також підірвали нормальне функціонування систем підтримки дітей і молоді, залишивши їх більш вразливими до хвороби та ризиків у сфері захисту дітей. [1]

Метою виступу є аналіз ризиків у сфері соціального захисту учасників освітнього процесу в закладі середньої освіти під час довготривалого карантину, спричиненого COVID-19 та пошуку шляхів вирішення цих проблем.

1. Аналіз ризиків порушення соціального захисту учасників освітнього процесу під час довготривалого карантину

У загальному вигляді європейська освіта ХХ століття будується на таких загальних підвалинах: 11-12 річна загальноосвітня підготовка майбутнього абітурієнта; єдність системи «наука – освіта – практика»; рівний доступ до якісної освіти; інформатизація освіти; освіта впродовж життя; академічна мобільність викладачів і студентів; демократизація освіти; єдність національних та загальнолюдських культурних пріоритетів; державно-громадське управління освітою [2, 10]. Таким чином, базовими напрямками розвитку освіти у європейському просторі є: рівний доступ до якісної освіти; освіта впродовж життя; академічна мобільність та ін. Під час довготривалого карантину спостерігалась прірва у доступі до якісної освіти: коли соціальну структуру закладу освіти було порушено, можливості отримати якісну освіту ввійшли в залежність від матеріального стану родини учня та вчителя, а саме: наявності комп'ютера чи іншого пристрою для комунікації, якісного Інтернет-підключення, рівня опанування сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями. На жаль, учні з малозабезпечених, соціально незахищених сімей в цей час не мали навіть якісного харчування, соціальної, психологічної та медичної підтримки, яку забезпечують відповідні служби закладу освіти. Перехід на дистанційну форму навчання порушив соціальну структуру закладу освіти – безпечний простір, який частково забезпечував базовий рівень потреб дітей з незахищених категорій.

Через загрозу поширення коронавірусу своє звичне життя змінили не лише учні, але і їхні батьки. Їм довелось адаптуватись до незвичного режиму роботи, підтримувати своїх дітей у навчанні, опановувати разом з ними теоретичний матеріал та формувати практичні навички. Стрессова ситуація, загальна невизначеність призвели до підвищення рівня тривожності, соціальної незахищеності батьків.

Виходячи з епідеміологічної ситуації в Україні, яка склалась в березні-червні 2020 року, в закладів освіти не було іншого варіанту, крім застосування технологій дистанційного навчання для всіх учнів при проведенні занять під час довготривалого карантину. Дистанційні ресурси, які за звичайних умов використовувались лише епізодично, як допоміжні, в екстреному порядку були задіяні для організації повноцінного навчального процесу в закладах освіти; з'явилась проблема поточного, тематичного, семестрового та річного оцінювання знань. Особливої уваги потребує організація дистанційного навчання з природничих наук, де для формування природничо-наукового мислення дітей необхідно проведення спостережень і виконання лабораторних, практичних робіт, розв'язування експериментальних задач тощо.

Сучасні інформаційні технології дають змогу задовольнити запити суспільства в якійсній освіті. Але більшість вчителів не мали знань та навичок для

роботи в дистанційному режимі. В Україні розвиток систем дистанційної освіти перебуває на початковій стадії впровадження. Використання дистанційної освіти здійснюється переважно в складі звичайної освіти. [3, стор. 6]

2. Приклади забезпечення соціального захисту учасників освітнього процесу під час довготривалих карантинів

У період довготривалих карантинів вирішальну роль у збереженні психологічного та соціального здоров'я учнів відіграє психолог закладу освіти, основним завданням якого є зменшення вразливості дітей до соціальних ризиків, особливо в мережі Інтернет, зокрема під час використання соціальних мереж.

Як приклад, можна навести ефективну дистанційну роботу практичного психолога КЗО «Дніпровський лицей інформаційних технологій». В дистанційному режимі проведені психологічні вебінари, консультації для учнів, вчителів та батьків. Період карантину припав на складання ЗНО та вибір майбутньої професії. Психолог лицейом і куратори груп запропонували учням 11 класів серію профорієнтаційних вебінарів, рекомендували доступні для самостійного застосування методики щодо зниження рівня тривожності. Завдяки багаторічній підготовці вчителів вдалось у короткі терміни організувати якісний освітній процес в умовах карантину за допомогою сервісів Office 365: з використанням списків Microsoft SharePoint був створений розклад занять з посиланнями на відповідні заходи, для проведення уроків в дистанційному режимі використовували Microsoft Teams – центр командної роботи та Skype для бізнесу. У вигляді списків Microsoft SharePoint було створено класні журнали, де вчитель мав змогу виставляти тематичні оцінки, а кожен учень бачив лише свої оцінки; рейтинг за семестровими та річними оцінками створено у Power Apps.

Питанням соціального захисту учасників освітнього процесу під час довготривалих карантинів опікуються державні та міжнародні організації: у квітні цього року було досягнуто домовленостей між Міністерством соціальної політики України та дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) про соціальний захист дітей в умовах пандемії COVID-19.

Список використаної літератури

1. Безпечне повернення до школи: Практичне керівництво: ресурс Global education cluster
https://resourcecentre.savethechildren.net/node/17551/pdf/safe_back_to_school_guide_16.5.20_ukr.pdf
2. Андрущенко В. П. Вища освіта в пост-болонському просторі: (спроба прогностичного аналізу // Філософія освіти. 2005. С. 6-19.
3. Відкрита та дистанційна освіта: від теорії до практики: зб. матер. III Всеукр. електронної наук.-практ. конф., 27 вересня 2018 р. [ред. кол.: Л. Л. Ляхощька (голов. ред.), С. П. Касьян, С.В. Антощук, Т.І. Сябрук]. – К. : ДВНЗ «Ун-т менеджменту освіти» НАПН України, 2018. – 166 с.